

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

LXXXVIII. An Transsubstantiatio fiat per novam productionem Termini ad quem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

in Vinum improbavit Pontifex, tanquam incertam, ac quibusdam Philosophis falsam, cui proinde, quidquid sit de ejus Veritate, sententia Theologica magis certa non sit in edificanda. Propterea aliam rationem substituit, quæ probat conversionem aquæ in sanguinem, etiam si prius non physice fuerit conversâ in vinum; fundat enim illam conversionem aquæ in sanguinem in conversione saltem morali aquæ in Vinum usuale, propter unionem cum illo, per quam, sicut & per ipsam conversionem aquæ in sanguinem Christi, denotatur mirabilis Unio populi fidelis cum Christo, & mediante Christo cum Patre Cœlesti.

397. Ex S. Thoma autem triplici modo probatur responsio P. Haunoldi. In primis loco ab Adversario citato S. Doctor noluit admittere aquam Vino admixtam post consecrationem manere aquam, ne populus adorando, quidquid liquoris est in Calice, saltem materiam idololatriam committeret. Deinde loco à me citato hanc dat rationem: [Quia si aqua in propria natura remaneret, sic calix consecratus non esset tantum potus spiritualis, sed etiam corporalis: & ita non liceret post primam sumptionem sanguinis iterum sumere.] prout tamen licet die Nativitatis Domini, vel quando propter paucitatem Sacerdotum eidem subinde ex speciali privilegio conceditur uno die plures Missas facere. Utraque ratio pugnat pro nostro casu, & questione; & cum non sit ex natura aquæ & Vini petita, sed solummodo ex moralibus inconvenientiis, non probat naturalem Virtutem Vini, aquam in qualibet brevissima temporis mora in Vinum convertendi, sed potius institutionem Sacramenti ita factam esse, ut istæ inconvenientiæ non habeant locum, utque proinde aqua in Sanguinem convertatur, etiam si prius conversâ nequiverit in Vinum.

398. Quod ipsum ulterius Sapienter probat P. Haunoldus assumptâ evidenti paritate ex Verbis Angelici Doctoris 1. p. q. 74. a. 3. ad 3. ubi ait. [Dicendum, quod modica permixtio non solvit speciem: quia id quod est modicum, quodammodo absorbitur à plurimo: & ideo, si sit modica admixtio alterius frumenti, ad multo majorem quantitatem tritici, poterit exinde confici panis, qui est materia hujus Sacramenti. Si verò sit magna permixtio (puta ex æquo, vel quasi) talis permixtio speciem mutat: unde panis exinde confectus non erit debita materia hujus Sacramenti.] Si ergo, infert P. Haunoldus, sufficit, quod major quantitas tritici absorbat minorem quantitatem alterius frumenti, seorsim non consecrabilis, & propter talem absorptionem ac Unionem moralem reddat etiam illam consecrabilem, etiam si eam non cōtererit physice in substantiam tritici, idem po-

terit dici de modica quantitate aquæ, physice nondum conversæ in Vinum.

399. Neque potest ad hunc discursum respondere Adversarius, quod farina alterius frumenti modicè admixti physice convertatur in triticum. Licet enim S. Thomas 4. dist. 1. q. 2. a. 2. q. 2. ad. 1. dicat. [Quamvis sicca dum integra manent, non amittant speciem ex permissione, tamen quando dividuntur, & conficiuntur, sicut in pane accidit, possunt speciem amittere.] & ibid. in corp. [Si autem adeo sit parva admixtio, quod species panis triticea maneat, & illud, quod additur, ad naturam tritici convertatur, potest exinde confici Sacramentum.] Tamen nec his Verbis S. Doctor vult asserere perfectam conversionem physicam, quæ non solum indiscernibilitatem, ac inestimabilitatem, sed mutationem substantialem denotet; quia triticum non agit in frumentum admixtum, sicut Vinum agit in aquam. Ideo S. D. in textu ex 3. p. relato, usus est Verbo *absorbetur*, seu *absorbetur*, non autem Verbo *convertitur*. & addidit particulam limitantem NB. *quodammodo absorbitur à plurimo*. Unde, cum his Verbis Adv. contra P. Haunoldum triumphum ante Victoriam sibi accinuit: [Quantum gloriaretur Adversarius, si sic ipsius sententiis hucusque rejectis, etiam obiter & non ex professo, S. Doctor vel à longè faveret?] Clarè ostendit, se in S. Thoma pro sententiis P. Haunoldi clarissima allata Testimonia vel non legisse, vel ex necessitate hanc nimium sibi applausivam hederam suspendisse, ut Aquam suam pro Vino ijs vendere posset, apud quos Verba defectum Rationum supplere valent.

CONTROVER. LXXXVIII.

TRANSUBSTANTIATIO.

An fiat per novam productionem termini ad quem.

400. EX hoc, quod S. Thomas 1. p. q. 75. a. 8. ad 1. asserat hanc propositionem: *Ex pane fit corpus Christi esse propriè dictam*, non rectè infertur contra P. Haunoldum libro 4. n. 837. ad salvandam proprietatem locutionis requiri productionem novam corporis Christi. Demonstrat hoc ex ipso S. Doctore, qui ipse explicat in corpore citati articuli, quis sit sensus prædictæ propositionis, scilicet non esse alium, quam, ut post hoc sit hoc (non dicit: *et producat hoc*) *et quod prædicti termini non sint similes*. Deinde requirit solummodo aliquem transitum, quo unum extremum transit in aliud, sicut panis in corpus Christi (Ecce particulam sit explicat per Verbum *transit*, sine pro-

productione nova ejus in quod transitur) Denique indicat convenientiam hujus transubstantiationis cum transmutatione naturali, quod utrobique remanet aliquid idem. Itaque juxta S. Thomam ista propositio: *Ex pane fit corpus Christi*, æquivalere huic: *ex pane est corpus Christi*, vel *panis transit in corpus Christi*, vel *pani succedit corpus Christi sub aliquo eodem*, scilicet sub iisdem speciebus accidentibus. Licet autem ad hanc transubstantiationem faciendam Præceptor Angelicus hic q. 78. a. 4. requiratur, quod in verbis formalibus hujus Sacramenti sit quadam Virtus creata instrumentalis, non tamen requiritur, ut illa Virtus creata instrumentalis sit de novo productiva corporis Christi: Sic enim de illa loquitur Angelicus Præceptor 4. dist. 8. q. 2. a. 3. ad 5. [Dicendum, quod Virtus agentis principalis respicit principaliter terminum ad quem: sed Virtus causæ instrumentalis non attingit terminum ad quem, sed habet operationem suam in his, quæ sunt circa terminum: sicut qualitates activæ elementales non attingunt ad animæ rationalis introductionem. Et similiter hoc contingit, quia Virtus illa instrumentalis, quæ inest Verbis, habet operationem supra substantiam panis, quia Verbum ad elementum accedit, secundum Augustinum: non est autem aliquo modo causa eorum, quæ in termino ad quem sunt, sicut, quod sint accidentia sine subiecto, vel alicujus hujusmodi, & ideo objectio cessat.] Dico & ego Adversarii objectio cessat.

CONTROVERSIA LXXXIX.

PRIMA GRATIA.

An hæc aliquando causetur a Sacramento Eucharistiae?

401. Interpretatio, quæ P. Haunoldus lib. 4. n. 882. secutus Emin. Card. de Lugo disp. 12. n. 24. & plures alios insignes Doctores, textum S. Thomæ 3. p. q. 79. a. 3. mox referendum explicavit de primâ remissione peccati mortalis per Sacramentum Eucharistiae solum mediâ causabili, scilicet mediante perfectâ charitate ac contritione, in ordine ad quam eliciendam Sacramentum devotè cum sola attritione bonâ fide susceptum, ex Benignitate DEI confert gratiam auxiliantem; est consona proprijs S. Doctoris Verbis, ita loquentis de peccatore solum attrito, & inculpabiliter omittente ampliorem dispositionem. Fortè enim primò non fuit sufficienter contritus: sed devotè & reverenter accedens consequenter per hoc Sacramentum gratiam Charitatis, quæ contritionem perficit, & remissionem

peccati, quo proinde textu satis clarè indicat S. Doctor, prius conferri gratiam actualem, seu auxilium Charitatis, tum perfici contritionem, id est, pro contritione antè imperfectâ, & non sufficiente, auxilio gratiæ effici ac elici perfectam, & per hanc obtineri gratiam remissionem, seu remissionem peccati.

402. Est præterea hæc interpretatio conformis principiis ejusdem S. Thomæ. Nam 4. dist. 12. q. 2. a. 1. q. 1. ait: [Dicendum, quod proprius effectus cujuslibet Sacramenti debet assumi ex similitudine ad materiam illius Sacramenti: sicut expurgatio veteris vitæ est effectus Baptismi per ablutionem aquæ significatam. Et ideo, cum materiale in hoc Sacramento sit cibus, oportet, quod effectus proprius hujus Sacramenti accipiat secundum similitudinem ad effectum cibi.] Ergo quando in priori textu à P. Haunoldo explicato S. Thomas concedit, ab Eucharistia per accedens causari remissionem peccati mortalis, non potest, ut idem P. Haun. l. c. argumentatur, illam causare, immediate causando gratiam, quia hæc non nisi ad modum cibi ab Eucharistia causari potest, cibus autem spiritualis supponit vitam spirituales, sicut cibus corporalis supponit vitam corporalem. Atque ita de Virtute solummodo mediâ causandi remissionem Peccati mortalis intelligendi sunt plures alij textus Angelici Doctoris ab Adversario non adducti, 4. dist. 9. q. 1. a. 1. q. 2. & dist. 11. q. 2. a. 2. q. 2. ad 1. & ille de Confirmatione adductus ex 3. p. q. 72. a. 7. ad 2. etiam si ibi S. Doctor nullam faciat mentionem auxilij, intuitu Sacramenti collati pro elicienda contritione causativâ gratiæ. Nam etiam in 4. dist. 12. q. 2. a. 1. q. 1. ubi de Sacramento Eucharistiae ait: *ad hoc sequuntur duo effectus, augmentum spiritualis quantitatis in augmento Virtutum, & restitutio deperditorum in remissionem Venialium, vel reparationem cujuscunque defectus præcedentis*: nullam facit mentionem auxilij & Charitatis, & tamen ut ex sequenti articulo & 3. p. q. 79. a. 4. & 4. dist. 16. q. 2. a. 2. q. 4. in C. & ad 1. patet, primum ex fervore Charitatis peccata Venialia remittuntur.

403. Quærit quidem adhuc Adversarius, cur ergo aliter de extrema Unctione, concedendo illi immediatam remissionem peccati mortalis, aliter de Eucharistia, concedendo tantum mediâ causabili, sensit P. Haunoldus n. 883. cum tamen S. Thomas extremam Unctionem Eucharistiae & Confirmationi expressis verbis comparaverit 4. dist. 23. q. 1. a. 2. q. 1. de illa sic scribens: *Si invenit peccatum aliquod, vel mortale, vel veniale, quoad culpam, tollit ipsum, dummodo non p. natur obex ex parte recipientis, sicut etiam de Eucharistia & Confirmatione supra dictum est.* Resp. P. Haunoldus n. 883. non sentire aliter de extrema Unctione, & aliter de Eucharistia, sed in responsione